

**DEZVOLTAREA ECONOMICĂ GLOBALĂ ÎN CONTEXTUL
CRIZELOR ȘI CONFLICTELOR
LOCALE ȘI REGIONALE**

**THE PRESENT GLOBAL ECONOMIC
DEVELOPMENT IN LOCAL
AND REGIONAL CRISES AND CONFLICTS**

*Colonel dr. Ionel-Lucian SANDU**

*„O țară dezvoltată este aceea care permite
tuturor cetățenilor să se bucure de o viață liberă
și sănătoasă într-un mediu caracterizat de
siguranță”*

Kofi Annan

(fost Secretar General al ONU între 1997 - 2006)

Rezumat: În acest articol mi-am propus să evidențiez modul prin care crizele și conflictele locale și regionale contemporane influențează dezvoltarea economică globală.

Dependența statelor mici de acțiunile statelor dezvoltate, creșterea economică accelerată de descoperirile științifico-tehnologice și atitudinea actorilor geopolitici în context global, vin să detalieze ideile extrase din tema acestui articol. Dezvoltarea economică este necesară, oportună și inevitabilă, problemele principale apărând la asigurarea materiilor prime și resurselor esențiale vieții umane.

Relațiile internaționale actuale și modalitățile de rezolvare a unor divergențe politico-diplomatice argumentează necesitatea existenței și implicării între societățile cu opinii divergente a unor organizații și foruri imparțiale și pacifiste. Fenomenul de globalizare, migrația forței de muncă, asigurarea unui nivel de trai populației corespunzător timpului actual și ridicarea standardului educațional devin teme de studiu emblematic pentru țările dezvoltate.

Protejarea valorilor actuale și identificarea de soluții pentru menținerea echilibrului social în relațiile internaționale contemporane, prin prisma provocărilor noilor descoperiri tehnologice vor invita statele la o dezvoltare constantă și eficientă, fără un consum exagerat și nejustificat de resurse naturale sau crearea de decalaje economice, care ar produce instabilitate globală.

* Comandant, U.M. 01251 Botoșani, luciansnd@yahoo.com.

Cuvinte-cheie: dezvoltare economică globală, crize și conflicte regionale, descoperiri tehnologice, relații internaționale contemporane

Abstract: *In this article I wanted to underline the way in which crises and local and regional conflicts nowadays influence the global economic development*

The dependence of the small states on the actions of the more developed countries, the economic growth accelerated by the scientific-technological developments and the attitude of the geopolitical actors on global context, describe in detail the ideas extracted from the theme of this article. The economic development is necessary, convenient and unavoidable, the main problems appearing when the main raw materials and essential resources for human survival must be insured.

The present international relations and the ways in which political-diplomatic differences are solved, support the need of existence and involvement of some organizations and unbiased pacifist forums wherever societies have differences of opinions. The globalization phenomenon, the migration of the work force, the insurance of a normal standard of living for the population according to the present times and the rise of the standard of education are study issues for the developed countries.

Protecting the present values and the identification of a solution to maintain peace and social balance among international relations, by facing the new technological challenges will invite the states to a constant and efficient development, without excessive and unjustified consumerism as far as natural resources are involved, or the creation of economic gaps which will inevitably lead to a global instability.

Keywords: *global economic development, regional crises and conflicts, technological discoveries, present international relations.*

Dezvoltarea economică este unul dintre conceptele cele mai des utilizate și cu multe conotații, fiind asimilat de foarte multe ori cu creșterea economică, aceasta a căpătat un conținut mai larg în ultimele decenii. Dezvoltarea economică globală este un proces ce dorește să exprime evoluția ascendentă a unor valori economice, într-o perioadă de timp etalon, analizată la nivel național, regional sau global, ce aduce efecte vieții sociale și economice. Ca proces multidimensional, așa cu afirma cunoscutul economist american, Michael Todaro¹, dezvoltarea economică implică schimbări majore în structurile sociale, instituțiile naționale și în atitudinea maselor, declanșând accelerarea creșterii economice, reducerea inegalității și eradicarea sărăciei.

Crizele și conflictele teritoriale, interetnice, economice, culturale, medicale sau de altă natură, apărute în diferite zone de pe glob, dezvoltă comportamente de instabilitate socială, care nu pot fi comparate cu cele studiate anterior. Dacă lupta pentru resursele esențiale vieții se menține ca o determinare străbătută de istorie,

¹ Todaro, Paul Michael, *Economic Development*, fifth edition, Longman, New York, 1994, p.15

supremația tehnologică actuală și dominația sistemelor spațiale fac parte din provocările contemporane, ce nu se regăsesc în cărțile de istorie, ci mai degrabă în revistele științifico-fantastice. Timpul dezvoltă noi situații de relaționare interstatală, sprijinite pe motivații care nu se reduc doar la putere, teritoriu și resurse primare și se va extinde spre influență, constrângere și manipulare.

Intervenția organizațiilor multinaționale pentru asigurarea securității sau stabilității în anumite zone de pe glob, acțiunile umanitare ale acestora și demersurile pentru asigurarea democrației vor aduce modificări majore în cultura și religia statelor sau regiunilor afectate de crize și conflicte, iar vlăguită economică devin fragile spiritual.

Relațiile internaționale contemporane sunt puternic influențate de fenomenul de globalizare, posibilitățile unor state dezvoltate sau în curs de dezvoltare asigură deschiderea unor colaborări multiple, în domeniile: politic, economic, militar și educațional, statele neintegrate determinând apariția unor linii de demarcație ce vor deschide noi situații de analiză geostrategică și de decizii politico-diplomatice, pentru identificarea resurselor sau condițiilor de îndeplinit a normelor statuare, interstatale. În acest context, globalizarea devine o mare provocare pentru țările slab dezvoltate, ele depărtându-se și mai mult de posibilitatea unei creșteri economice necesară populației. Astfel, crizele și conflictele se vor diferenția de la caz la caz, iar modalitățile de rezolvare a diferendelor vor fi complexe. Fiecare actor geopolitic trebuie să-și cunoască capacitatea tehnico-economică de a se angaja în promisiuni și să ia deciziile politice care îi asigură pe termen mediu și lung stabilitate economico-socială de durată, nivelul de trai ridicat să nu fie delimitat doar de o anumită clasă socială în detrimentul celorlalți.

În pas cu globalizarea, descoperirile tehnico-științifice actuale manifestă o evoluție fulgerătoare, oamenii neutilizând rezultatele cercetărilor la valoarea și sensul pozitiv al creării acestora, ci căutând să asigure compatibilitate sau întrebuințare în sistemul militar.

Acumulând un volum mare de echipamente statele cu potențial ridicat doresc îmbunătățirea și înlocuirea continuă a acestora cu tehnologii avansate. Costurile ce intervin în înlocuirea celor vechi și producerea celor noi obligă politicienii și strategii militari să identifice și să aplice variante de recuperare a sumelor consumate. Fiind o putere statală fără egal, cu statut special și implicată activ în organizațiile internaționale, SUA se poate identifica printre primele state care procedează în virtutea exemplului anterior prezentat. Schimburile de echipamente sau importurile și exporturile comerciale, realizate pe principii economice nu au legătură cu donațiile de echipamente militare, pentru îndeplinirea unor misiuni sau sprijinirea unor state conflictuale.

Recuperarea unor sume importante vin sub alte forme financiare, din partea cotizațiilor statelor participante la acțiuni sau din resursele vitale esențiale, sub formă de materie primă, a statelor sprijinite, incapabile să riposteze. Rezerva de petrol din Irak, aflată pe locul patru în lume după Arabia Saudită, Venezuela și Iran², și minereurile rare din Afganistan, de peste un trilion de dolari, nu puteau lăsa SUA indiferentă în fața situațiilor internaționale create, iar în lipsa unor *motive temeinice*, pot să apară termeni noi și *scenarii* pe scena geopolitică, cum ar fi terorismul sau conflictele interetnice.

Dezvoltarea economică asimetrică, crearea de diferențe majore între posibilitățile statelor și nivelul de trai scăzut pentru o mare parte din omenire, determină apariția crizelor și conflictelor contemporane. Contradicțiile sociale trimit în extreme anumite ideologii comportamentale, actele de terorism fiind metodele și mijloacele de manifestare a opoziției față de fenomenele inumane percepute în prezent de aceste grupări.

Pe parcursul istoriei puterile coloniale au dorit să transmită statelor colonizate parte din experiența acumulată, dezvoltarea sistemului instituționalizat de organizare și conducere, necesitatea implementării sistemului educațional, importanța investițiilor în industrie și opțiunea alegerii sistemului social, democrație sau anarhie. Astfel, nu doar țările europene occidentale au avut de câștigat, ci și statele colonizate, în consecință relaționarea social-economică există și în prezent în mare parte, chiar dacă cele din urmă și-au câștigat independența.

Ca supraputere globală, SUA nu s-a bucurat de asemenea oportunități în evul mediu, dar după secolul XX, politica de extindere a relațiilor internaționale și de implicare oarecum brutală în organismele decizionale, a câștigat o poziție primară, din anumite puncte de vedere, binemeritată. Intervențiile în Irak și Afganistan au avut drept scop menținerea accesului la resurse, în principal petrol, SUA alocând sume importante de bani și în bugetul federal din 2015, pentru atacurile aeriene împotriva ISIS și protejarea regiunii kurdistanice și a orașului capitală Erbil, unde se află cele mai importante rezerve de petrol, iar distrugerea acestei zone ar destabiliza economia SUA pentru o lungă perioadă de timp. Încercarea de a introduce în aceste regiuni lecții de democrație occidentală s-a dovedit a fi o mască pentru realul obiectiv, accesul la resursele naturale, iar cum în economie nu este suficient să produci, SUA caută să dezvolte și o nouă piață de desfacere, care să îi asigure schimburi comerciale eficiente, pe termen mediu și lung. SUA exportând tehnologie modernă și echipamente militare în aceste regiuni produce efecte pentru perioade lungi de timp, obligând statele din Orientul Mijlociu și Asia Centrală la o colaborare permanentă, de perspectivă îndelungată.

² <http://www.zf.ro/companii/energie/top-15-tari-cu-cele-mai-mari-rezerve-de-petrol-9619757>.

Dacă vom face o analiză a conflictului, pe parcursul istoriei părerile sunt diferite, existând suficient de mulți specialiști care consideră că este rațional, benefic și constructiv pentru o ordine mondială în echilibru, chiar dacă se produc mari pierderi de vieți omenești și de materiale. Tocmai aceste pierderi demonstrează necesitatea dezvoltării de noi instituții decizionale internaționale, echipamente performante și sisteme de apărare moderne. Astfel, economia trebuind să aloce o mare parte din efort producției militare, care reprezintă costuri uriașe, locuri de muncă noi și, așadar, un nivel de trai mai bun. În altă ordine de idei, statele sărace implicate în conflicte alocă importante sume de bani pentru întreținerea de armate proprii, achiziției de armament și tehnică militară, determinând prelungirea stării de criză, în timp ce marea majoritate a populației se cufundă în mizerie, foame, boli și sărăcie.

Conflictele apărute în anumite zone sau regiuni vor atrage atenția multor state dezvoltate, care identifică situația ca o oportunitate propice consumului și investițiilor pe termen lung în economie și infrastructură teritorială. Relațiile internaționale se vor adapta la specificul crizelor și conflictelor existente, instituțiile supranaționale având greutate decizională și direcționând comportamentul intra și internațional spre conduite unanim acceptate.

Uniunea Europeană, OMC³, G8, G20, BRICS sau Curtea Penală Internațională au înlocuit sau extins funcții naționale, pentru a facilita emiterea de acorduri internaționale în virtutea provocărilor contemporane și creării unei stabilități globale. În fața acestor actori geostrategici, ONU rămâne un simplu intermediar, cu statut de observator, instrumentele de convingere și constrângere la nivel regional fiind limitate, cele 193 de state membre nu au reușit să stabilească o structură de forțe permanentă pentru acțiuni militare, doar când se emit rezoluții ale Consiliului de Securitate se constituie structuri care să intervină, în funcție de misiunile stabilite pentru asigurarea securității și stabilității în anumite regiuni.

Statele dezvoltate conștientizând importanța interrelaționării financiar-bancare au înființat începând cu 1975 un *Grup*⁴, discuțiile relaxate și private fiind dominate de criza petrolului din acea vreme. Statele membre ale grupului, reprezentate de șefii de guverne sau miniștrii economiei și finanțelor, urmăresc coordonarea politicilor macroeconomice și a ratelor de schimb între aceste țări, determinând raporturile de forțe pe plan internațional și ordinea economică mondială. Cooperarea economică și financiar-bancară este benefică stabilității globale, de aceea s-a constituit în 1999, forumul G20, pentru a reuni economiile dezvoltate și marile economii emergente, dorindu-se să se identifice soluții de

³ OMC – Organizația Mondială a Comerțului

⁴ G8 – fiind inițial constituit din șase state membre: Franța, Germania de Vest, Italia, Japonia, Marea Britanie și SUA, un an mai târziu atașându-se și Canada, iar în 1998 Rusia

perspectivă pentru o economie globală prosperă. Mai mult, interrelaționările statale vor produce efecte pozitive și în relațiile diplomatice, crizele și conflictele fiind diminuate pe întregul mapamond. Apariția după anii 2000 a BRICS⁵-ului, ca principal adversar al G8, creează motive de îngrijorare pentru pacea lumii, BRICS anunțând în 2014 că vor să dezvolte o monedă proprie și instituții alternative la Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional.

Totuși, după analize detaliate, UE și Japonia vor constitui principalele puteri care vor putea răsturna actuala poziție de lider mondial a SUA, existând încă decalaje mari între acestea privind resursele naturale, descoperirile tehnologice, potențialul militar și limbajul educațional și de cercetare științifică, limba engleză fiind un atu al firmelor americane în tranzacțiile internaționale, iar expansiunea modului de viață american afectând și vechea tradiție japoneză.

Dezvoltarea unor state precum Indonezia, Mexic, India, Brazilia, etc. și afilierea sau nu a acestora la diferite organisme internaționale, conjugate cu presiunile existente pe plan intern, vor produce schimbări substanțiale în relaționarea interstatală actuală, existând posibilitatea deschiderii de noi zone sau regiuni conflictuale. Contradicțiile interne pot apărea datorită diferențelor majore dintre condițiile de trai ale claselor sociale existente.

Marile puteri au asigurat statelor cu forță de muncă ieftină noile descoperiri tehnologice, în scopul realizării unei creșteri economice galopante, reușind să stimuleze statele în curs de dezvoltare spre noi ambiții. Astfel, țări precum China și India au devenit puternic industrializate, în centre ce sfidează marile metropole cu statut global, ajungând la o populație de peste 10 milioane de locuitori și producând înmulțirea îngrijorătoare a acestor tipuri de zone administrative, în India fiind peste 20. Această accelerare produce alte tipuri de nemulțumiri în rândul populației: nivelul de trai rămâne scăzut, exploatarea forței de muncă trece sub limite acceptate, dezvoltarea *industrii subterane*, condiții de muncă inumane, obligând la o migrație în masă a forței de muncă spre state care asigură condiții civilizate de trai și muncă, acces la educație și protecție socială. Astfel, personalul specializat pierde un procent important de locuri de muncă, în fața unuia necalificat, dar plătit mai ieftin, declanșându-se un conflict între cele două categorii de oameni, care poate deveni violent și în state civilizate, precum Marea Britanie, Franța sau Italia.

Migrația forței de muncă și de extindere a piețelor de desfacere nu poate fi oprită, fenomenul de globalizare economică determină apariția unei piețe mondiale, prin integrarea economică a statelor și circulația transfrontalieră a bunurilor și serviciilor, fără a reduce sau limita importanța economică a fiecărui stat. În evoluția

⁵ BRICS – acronim care face referire la țările membre ale unei uniuni constituite în scop economic: Brazilia, Rusia, India, China, Africa de Sud

umanității progresul tehnologic va continua să producă creșteri economice alarmante, chiar și în perioade de criză și conflict existente, găsim-se mereu justificări pentru importanța investițiilor în dezvoltare economică, decât spre un echilibru global, declanșându-se procese de schimbare socială.

Oamenii sunt capabili să inițieze procesul de transformare al societăților prin aplicarea principiilor modernizării, apariției contradicțiilor între clase sociale, exploatați și exploatați, crearea de tensiuni între grupuri etnice, rasiale sau religioase, schimburile economice putând aduce modificări ale valorilor morale și culturale⁶.

În procesul de creștere economică, schimburile comerciale se pot realiza și pe căi maritime, obligând marile puteri la demersuri politico-diplomatice, pentru a obține supremația principalelor puncte sau noduri de trecere, cum ar fi: Canalul Panama, Canalul Suez, Strâmtoarea Bosfor-Dardanele, Gibraltar, Ormuz, Malacca și Singapore etc. Aceste căi maritime, fiind deosebit de importante pentru comerțul mondial și pentru circulația navală, au trezit și interesul statelor riverane pentru procurarea de avantaje economice, care au condus la nenumărate conflicte violente, regăsite în istoria lumii antică, dar și actuală.

Extinderea activității comerciale de producție și desfacere sau de import-export, au determinat dezvoltarea constantă a statelor puternice, vlăguind de resurse pe cei slabi, incapabili de apărare. Concurența continuă în computere, comunicații și informatică și apariția de tehnologii avansate au efecte directe în relațiile internaționale contemporane. Spionajul industrial și militar, obținerea de informații clasificate prin servicii de specialitate, încercările de influențare decizională politico-diplomatică sunt factori care vor interveni negativ într-o dezvoltare economică globală eficientă. Cu siguranță, aceste lucruri nu reprezintă elemente de noutate, dar implică națiunile și organismele internaționale la dialoguri fără rezultate concludente.

Marii dezvoltatori doresc să demonstreze eficiența noilor descoperiri tehnologice din comunicații, informatică, cibernetică, media și militare, atrăgând investitorii sau beneficiarii cu oferte de nerefuzat, bazându-se pe cereri mari și pentru perioade lungi.

O atenție deosebită este îndreptată spre nanotehnologie, principala direcție fiind medicina, dar există reale preocupări și în domeniile militar, de comunicații și informatică, auto și industrial, nanotehnologia cuprinzând și structurile complexe, care au la bază tehnologii ce respectă specificațiile la nivel atomic și folosind o

⁶ Sociologul francez, de origine evreiască, Émile Durkheim, a subliniat în opera sa „Diviziunea muncii în societate”, interdependența instituțiilor într-o societate și modul în care acestea interacționează cu unitatea culturală și socială, astfel societățile primitive pot face trecerea la societăți mai avansate.

sinteză mecanică, obținându-se rezultate spectaculoase comparativ cu reacțiile la nivel microscopic. Cercetarea în acest domeniu depășește un deceniu, state ca SUA, Japonia, Marea Britanie și Olanda obținând rezultate remarcabile și dezvoltând echipamente ce pot detecta și identifica armamentul nuclear, biologic și chimic sau executa misiuni de cercetare și spionaj industrial și militar. Aceste tipuri de echipamente vor atrage și alți competitori pe piața cercetării științifice, livrabile rezultate, precum MAVs⁷, intrând deja pe piața mondială, asimetria creată producând prăpastii uriașe între statele conflictuale.

Alte fonduri financiare alocate substanțial în perioade conflictuale, pentru obținerea de progrese tehnologice, o reprezintă robotica. Nu există încă roboți-soldați sau cu care să se poată conversa, dar există roboți care au contribuit cu succes la operații chirurgicale de mare finețe. Doar pentru acest domeniu de cercetare SUA a alocat 30 de milioane de dolari pe an, pentru o singură subdiviziune a unei universități de profil, Universitatea Carnegie Mellon. Și în acest domeniu actori puternici pe scena geopolitică a lumii investesc de perioade mari de timp: Japonia – fost lider în robotică, mai mult pe latura hardware și în industria auto; China – a achiziționat peste 36.000 de roboți industriali, doar în 2013; Franța – a dezvoltat domeniul software; Germania și Italia – în industria auto; Finlanda și China – în comunicații, etc., demonstrând nivelul economic ridicat al statelor și competiția internațională, existentă în prezent.

Un alt factor al dezvoltării economice globale îl reprezintă tehnologia spațială. Tot lider de proiect este SUA, care prin NASA⁸, experimentează echipamente pentru cercetarea cosmosului, cunoașterea detaliată a pământului și a fenomenelor naturale. Aceste acțiuni vin să destabilizeze statele concurențiale în cercetare spațială și produc apariția și dezvoltarea de contradicții diplomatice, fiecare cercetare având aplicabilitate și în sfera militară.

În acest proces amplu de interrelaționare statală și dezvoltare economică globală apar acțiuni izolate de tulburare a activității pașnice prin atacuri informatice, care se înmulțesc înspăimântător și produc pagube uriașe statelor, organismelor financiar-bancare internaționale și instituțiilor neguvernamentale, realizând instabilitate regională sau chiar globală, declanșând divergențe ce pot escalada într-un timp foarte scurt în conflicte de amploare. În anul 2014 au fost înregistrate atacuri cibernetice care au produs pagube de peste un trilion de dolari, depășind cu mult pagubele produse prin alte tipuri de conflicte existente. Cu toate politicile de securitate existente, cu legislația impusă și măsurile de protecție

⁷ MAVs – Micro Air Vehicles sau micro drone

⁸ NASA – (National Aeronautics and Space Administration) Administrația Spațială și Aeronautică Națională, agenție a SUA, înființată în 1958, responsabilă cu programul spațial public al SUA și cu cercetare civilă și militară.

locale, sistemele de operare sunt vulnerabile, ușor de atacat, devenind victime sigure ale criminalității informatice. Încercările de a proteja sistemele de comunicații sau informatică la nivel zonal și regional prin folosirea unor sisteme satelitare, conduc la mutarea acțiunii conflictuale în spațiul cosmic.

Viața internațională actuală este plină de încercări dificile, există frământări sociale în Europa, suficiente conflicte înghețate în Asia, mai puțin analizate de specialiștii geostrategi (China-Japonia, Coreea Nord-Sud, Iran-Israel, Pakistan-India, etc.), se cunosc acțiunile teroriste din Africa de Nord și Orientul Mijlociu și, de asemenea, focarele virusului Ebola (Africa Centrală și de Vest), toate vor lăsa urmări adânci în atitudinea comportamentală interstatală.

Statele dezvoltate își iau măsuri, din timp de pace, pentru constituirea rezervelor necesare parcurgerii de etape conflictuale sau de criză, pregătindu-și economia să răspundă provocărilor contemporane, statele slab dezvoltate fiind, ca atare, condamnate unor pierderi uriașe.

Decalajele economice se prefigurează a fi următoarea problemă de amploare globală. Într-un raport al ONG-ului britanic Oxfam⁹, se face precizarea că partea din avuția mondială, care revine celor mai bogați 1% a crescut până la 48% în 2014, de la 44% în 2009 și este posibil să treacă pragul de 50% în 2016. Din restul de 52% din avuția mondială aproape 46% este deținut de restul celor 20% dintre cei mai înstăriți, în timp ce 80% din populația mondială nu își împarte decât 5,5% din patrimoniul mondial. Directorul Oxfam, Winnie Byanyima, declara că trebuie luate urgent măsuri de a combate aceste inegalități, de la a taxa mai mult capitalul decât munca și combaterea evaziunii fiscale la introducerea salariului minim și îmbunătățirea serviciilor publice.

Economiile naționale vor fi celulele de bază ale economiei mondiale pentru ani buni din începutul secolului pe care îl parcurgem, chiar dacă toate se întâmplă prea repede, aceste economii ale statelor dezvoltate vor influența consistent nivelul de evoluție tehnologică. Economia mondială va crea interdependențe între sistemele comerciale și financiare, cu influențe asupra agențiilor economice naționale, care va conduce la o dezvoltare concurențială și la o alternare a fazelor de ascensiune și recesiune, având ca scop principal o rezultată pozitivă, zonele de prosperitate dorind a se extinde, în timp ce zonele de sărăcie se vor restrânge. Pentru o economie efectivă este nevoie ca economiile să se transforme în investiții. Acest lucru depinde de: rata dobânzii la credite, evoluția prețurilor, investițiile publice, politica fiscală, stabilitatea economică. Investițiile reprezintă factorul

⁹ OXFAM – Confederație internațională din 17 organizații, fondată în 1942, cu activitate în aproximativ 94 de țări, cu scopul principal de a asigura oamenilor exercitarea drepturilor și îmbunătățirea vieții

principal al creșterii economice și au la bază două surse principale: economiile populației și împrumuturile externe.

Marea provocare pentru acest secol rămâne înfruntarea și înfrângerea sărăciei. Frica sau spaima de a se confrunta cu crize economice, politice sau culturale majore au determinat statele dezvoltate să pună accent pe obiectivele pe termen lung ale statului care vin să sprijine echilibrul intern, astfel statele nu au evitat apariția de noi crize sau conflicte interne, dar au și cunoscut o creștere economică importantă și stabilitate convingătoare.

Stările de conflict existente la un moment dat într-o regiune influențează direct relațiile comerciale ale statelor, dar acestea nu pot înceta total. De aceea, cu toate sancțiunile și măsurile luate de occident în contextul conflictului Ruso-Ucrainean, Rusia a avut schimburi comerciale de aproximativ 50 miliarde de dolari în 2014 cu state precum China, Olanda, Germania și Italia, simțindu-se o scădere cu 10%, față de 2013. Se poate trage concluzia că statele cu mare putere economică au interes să rezolve problemele Rusiei, deoarece prin sancțiunile aplicate acesteia este direct afectat comerțul regional și global, deci și dezvoltarea economică globală.

Relaționarea internațională existentă în contextul fenomenului de globalizare deschide oportunități comerciale complexe, majoritatea statelor europene fiind dependente de gazele și petrolul Rusiei, de desfacerea produselor exportate și de importul altor materii prime esențiale, de buna funcționare a sectorului industrial, a companiilor de comunicații, financiare și bancare. Criza declanșată în Ucraina afectează direct cifrele de afaceri ale companiilor implicate, Rusia fiind al treilea partener economic cu UE, după SUA și China, interesul de rezolvare a conflictului fiind comun. Orice scădere economică a unor state produce efecte inverse pentru alte țări. Dacă Rusia va rupe relațiile economice cu Europa, va fi obligată să identifice noi oportunități comerciale în zona Asiei, unde a și început relaționarea cu China și India.

SUA este și va rămâne principala putere cu influență globală ce poate anticipa orice breșă de slăbiciune a statelor ce sunt încercate prin frământări interne și va găsi metode de angajare a unui *sprijin ideologic* de rezolvare a instabilității zonale. Scopul principal fiind tot acela de a-și asigura platforme de angajare comercială sau militară și pentru a-și deschide noi oportunități de desfacere prin piețe de consum diversificate.

Interesele comerciale și economice ale actorilor statali determină reconfigurarea pozițiilor geopolitice ale acestora. Este greu de stabilit o imagine concretă a intereselor sau afilierii statelor în prezent, actualele crize și conflicte declanșate produc permanente schimbări pe tabla de șah geostrategică globală. Tendințele de a asigura un nivel de trai ridicat, prin deschiderea de noi piețe de

desfacere, dezvoltare tehnologică și creștere economică, eliminarea șomajului, sărăciei și inegalităților umane produc mutații din ce în ce mai evidente în zona relațiilor internaționale contemporane.

Astăzi, strategia de dezvoltare economică adoptată de societățile transnaționale admite că factorul determinant îl reprezintă înlocuirea forței de muncă numeroasă, cu economia bazată pe informație și tehnologie avansată, progresul fiind incontestabil, țările dezvoltate atingând cel mai ridicat standard de viață.

Concluzii

Caracteristicile crizelor și conflictelor contemporane secolului XXI le regăsim în studiile de specialitate, în mass-media, în infrastructura informatică și în configurația relațiilor internaționale existente. Interacțiunea statelor în procesul de dezvoltare economică globală poate produce modificări de decizie și comportamentale, declanșând crize politice, diplomatice și economice, ce escaladează, de cele mai multe ori, în conflicte de amploare.

Rezultatele cercetării științifice și produsele dezvoltării tehnologice actuale produc dereglări de percepție, în principal din partea celor care nu aderă la aceste fenomene contemporane, nu participă la concurența interstatală și preferă un conservatorism inexplicabil, ajungându-se la măsuri radicale ce cauzează urmări dezastruoase pentru umanitate și natură.

De peste două milenii s-a demonstrat tendința unor popoare de a-și extinde teritoriul, prin diverse metode, mai mult sau mai puțin violente. Prezentul ne obligă să adoptăm măsuri ce trebuie să aducă protecție omenirii, descoperirile științifice și dezvoltarea tehnologică actuală produc profunde transformări sociale, în contradicție cu formele de civilizație care resping progresul.

Fermitatea relațiilor interstatale trebuie să asigure o situație politică stabilă, cu atitudine constructivă și în interesul colectivităților, nu doar a unor actori importanți pe scena politică. Cadrul instituționalizat internațional trebuie să facă referiri la termeni simpli, dar importanți, de la granițe și suveranitate la cercetarea în spațiul cosmic, de la migrația forței de muncă ieftine până la asigurarea condițiilor de viață decente.

Înlocuirea forței de muncă cu echipamente tehnologice și industriale va produce efecte negative asupra relației cerere-ofertă, calității produselor, cererii de materii prime și disponibilizării masive de personal, care vor deschide alte divergențe sociale, dacă nu se vor identifica în timp util soluții unanim acceptate. Pentru asigurarea consumului, marii producători trebuie să fie preocupați de ridicarea nivelului de trai al populației, crearea posibilităților de diversificare a

opțiunilor beneficiarilor și conștientizarea adaptării la provocările tehnologice actuale.

Pentru crearea unui echilibru global interesul companiilor și corporațiilor naționale trebuie să reprezinte integrarea în sistemul economic internațional și valorificarea rezultatelor obținute în beneficiul generațiilor viitoare. La fel ca și fenomenul de globalizare, progresul tehnologic este ireversibil, iar decalajele financiar-bancare globale și statale pot produce instabilitate economică. Acțiunile diplomatice și dialogurile sociale pot înlocui cu succes divergențele interstatale, asigurând economiei mondiale o creștere eficientă.

Chiar dacă au chipuri și caracteristici biologice asemănătoare, oamenii au percepții și convingeri despre lume și existență diferite, funcție de evoluția istorică și religioasă. Astfel, deciziile forurilor internaționale devin flexibile, funcție de situațiile divergente complexe, apărute într-o anumită regiune. Inclusiv dezvoltarea economică are o accepțiune diferită, unii dorind să se rezume la strictul necesar unei vieți simple, alții să investească în cercetare științifică, care duce imaginația dincolo de puterea de înțelegere a majorității. Aceste diferențe de opinii vor atrage inevitabil discuții contradictorii prelungite și care se vor finaliza prin dispute sau conflicte de durată.

În contextul dezvoltării economice globale continue, prin apariția noilor descoperiri tehnologice și redefinirea raporturilor interstatale, fenomenul crizelor și conflictelor contemporane trebuie serios studiat și identificate soluțiile optime de rezolvare a divergențelor apărute, care pot influența arhitectura de securitate actuală, toate instrumentele cunoașterii trebuie puse în slujba păcii și pentru binele umanității.

Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului **POSDRU/159/1.5/S/138822**, cu titlul „**Rețea Transnațională de Management Integrat al Cercetării Doctorale și Postdoctorale Inteligente în Domeniile “Științe Militare”, “Securitate și Informații” și “Ordine Publică și Siguranță Națională” - Program de Formare Continuă a Cercetătorilor de Elită – “SmartSPODAS”.**”

BIBLIOGRAFIE

- BARI, I., *Globalizarea și problemele globale*, București, Editura Economică, 2001;
- BUȚA, Viorel, *Simetrie și asimetrie în acțiunile militare*, Revista de științe militare nr. 3/2010, pp. 51 – 56;

- BUȚA, Viorel, *Unele aspecte ale globalizării științei*, Revista de științe militare nr. 4/2010, pp. 43 – 47;
- BUȚA, Viorel, *Victorii obținute prin acțiuni militare nonviolente de-a lungul istoriei*, Buletinul UNAp nr.2/2010, Editura UNAP, pp. 21- 27;
- CAHILL, Kevin M., ed. *Preventive Diplomacy: Stopping Wars before They Start*. rev. ed., New York: Routledge and The Center for International Health and Cooperation, 2000;
- CHIFU, Iulian; Ramberg, Britta, *Managementul crizelor în societățile de tranziție*, Editura RAO, București, 2008;
- CRĂCIUN, Ioan, *Prevenirea conflictelor și managementul crizelor*, Ed. UNAp, București, 2006;
- FRUNZETI, Teodor, *Soluționarea crizelor internaționale: mijloace militare și nemilitare*, Iasi, 2006;
- LANGILLE, H. Peter, *Conflict Prevention: Options for Rapid Deployment and UN Standing Forces*, International Peacekeeping ,Vol. 7, No. 1, 2000;
- NICOLAESCU, Gheorghe, *Gestionarea crizelor politico-militare*, Ed. Top Form, București 2003;
- SOROS, G., *Despre globalizare*, Ed. Polirom, Iași, 2002;
- TODARO, Paul Michael, *Economic Development*, fifth edition, Longman, New York, 1994;
- ȚICAL, George, *Crisis Management in European Vision*, Colegiul Național de Afaceri Interne – 2012;
- ZAINEA, E., *Globalizarea, șansă sau blestem?*, vol I, *Condiționările creșterii economice*, București, Editura Valand Print, 2000

Manuale și regulamente:

- *** *Manualul NCRS*, Tools for crisis management, cap. 3, Bruxelles, 2005;
- *** *Manualul NATO de răspuns la crize*, Allied Command Operations, (SHAPE), Bruxelles, 2009;
- *** “*The Alliances’s New Strategic Concept*”, adoptat de Șefii de stat și de Guvern la Lisabona, 2010;

Surse electronice:

- <http://ro.wikipedia.org/wiki/Globalizare>
http://ro.wikipedia.org/wiki/Organizația_Națiunilor_Unite
Alte surse: Stratfor, Wikipedia, Washington Post

